تاریخ: ۱۴۰۵/۰۶/۲۴

شماره: NS-RPT-۱۴۰۵۰۰۳

پیوست: دارد

گزارش بررسی فضا و پیشنهادهای طراحی و اجرای هویت بصری

تاریخ جلسه و بازدید: ۲۲ شهریور ۱۴۰۵

با سلام و احترام

در ابتدا لازم می‌دانیم از میزبانی و همراهی مجموعه محترم **پالایشگاه گاز پارس جنوبی – فاز ۱۲** در طول یک روز حضور و اقامت و همچنین فراهم‌کردن امکان برگزاری جلسه و بازدید از فضاهای موردنظر، صمیمانه تشکر و قدردانی نماییم.

در ادامه جلسه برگزارشده و بازدید از فضاهای موردنظر، شرایط موجود ساختمان مرکزی و ساختمان غذاخوری از نظر معماری، مسیرهای حرکتی، دیوارها، نور، آثار و قاب‌های موجود، دکوراسیون و ظرفیت‌های بصری بررسی شد. هدف این گزارش، جمع‌بندی مشاهدات حاصل از بازدید و ارائه پیشنهادهای مشخص برای سامان‌دهی و طراحی هویت بصری این فضاهاست.

رویکرد پیشنهادی همچنان بر مبنای ایده مطرح‌شده در **پروپوزال** اولیه است؛ با این تفاوت که در این مرحله، تمرکز گزارش بر شرایط واقعی فضا و نحوه مواجهه با هر بخش از ساختمان قرار دارد. در پروپوزال نیز تأکید شده بود که **هدف صرفاً نصب تعدادی قاب روی دیوار نیست**، بلکه باید مجموعه‌ای از فضاها از راهروها تا اتاق‌های مدیریت و جلسات، یک روایت تصویری **منسجم** را شکل دهند.

این گزارش در ۱۳ صفحه و ۱ پیوست تهیه شده است.

- **جهت شنیدن گزارش بصورت شفاهی اسکن و یا کلیک کنید.**

۱. رویکرد کلی پیشنهادی

با توجه به ماهیت صنعتی مجموعه و حضور روزمره کارکنان در محیط‌های مرتبط با صنعت نفت و گاز، پیشنهاد می‌شود فضای داخلی ساختمان‌ها تا حد امکان تکرارکننده همان محیط صنعتی نباشد.

به همین دلیل، استفاده گسترده از تصاویر مستقیم تأسیسات، تجهیزات صنعتی، خطوط لوله، پالایشگاه و موضوعات مشابه، به‌عنوان محتوای اصلی فضا پیشنهاد نمی‌شود. هدف این است که فضای اداری در نقطه مقابل تجربه روزمره محیط صنعتی قرار بگیرد و با استفاده از **طبیعت، جزئیات و بافت‌های طبیعی، آب و جهان زیر آب، تصاویر هنری و انتزاعی و در بخش غذاخوری موضوع زندگی و فرهنگ غذایی**، تجربه بصری متفاوتی برای مخاطب ایجاد کند.

این رویکرد با محورهای تصویری پروپوزال اولیه، از جمله طبیعت جنوب، مناطق کمتر دیده‌شده، تصاویر کمتر تکرارشده از طبیعت، بافت‌ها و جزئیات طبیعت و جهان زیر آب، هم‌راستا است .

در عین تنوع محتوایی، اجرای تمام ساختمان باید از یک زبان مشترک در **قاب، متریال، ارتفاع نصب، فاصله‌گذاری و نحوه چیدمان** پیروی کند تا فضاها پراکنده و بی‌ارتباط با یکدیگر دیده نشوند .

۲. ساختمان مرکزی

۲-۱ وضعیت موجود

ساختمان مرکزی، ساختمانی یک‌طبقه با فرم کلی تقریباً مربع‌شکل است که فضاهای مختلف آن در اطراف مسیرهای حرکتی و فضای مرکزی قرار گرفته‌اند.

در این ساختمان، راهروهایی با طول‌های متفاوت وجود دارد که بخش قابل توجهی از رفت‌وآمد کارکنان در آن‌ها انجام می‌شود. عرض تقریبی راهروها حدود **۲ تا ۲/۵ متر** است و به دلیل میزان بالای تردد، این بخش‌ها از مهم‌ترین نقاط برای شکل‌گیری هویت بصری ساختمان محسوب می‌شوند.

ارتفاع ساختمان بیش از ۳ متر است و دیوارهای متعددی در راهروها و اتاق‌ها وجود دارد که در حال حاضر بخش زیادی از آن‌ها خالی هستند.

در تعدادی از اتاق‌ها نیز قاب‌ها و تصاویر موجود مشاهده شد که از نظر اندازه، محل قرارگیری و ترکیب با فضای اتاق، هماهنگی مشخصی با یکدیگر ندارند. در نتیجه، به‌جای شکل‌گیری یک مجموعه بصری منسجم، تصاویر بیشتر به صورت عناصر جدا از هم دیده می‌شوند.

شرایط **رنگ و سطح دیوارها نیز در بخش‌هایی از ساختمان مطلوب نیست** و استفاده از رنگ‌های روشن و ساده، همراه با آثار موجود، باعث شده فضا در مجموع تا **حدی بی‌روح و فاقد یک شخصیت بصری مشخص** به نظر برسد.

نور مصنوعی موجود در برخی بخش‌ها ضعیف است. در مقابل، در قسمت‌هایی از راهروها نور طبیعی از سقف وارد فضا می‌شود و اتاق‌ها نیز از طریق پنجره‌ها از نور طبیعی برخوردارند. بنابراین در طراحی و جانمایی آثار باید شرایط متفاوت نور در بخش‌های مختلف ساختمان در نظر گرفته شود.

اتاق‌های ساختمان نیز از نظر نوع و کاربری یکسان نیستند. برخی اتاق‌ها معمولی و اداری هستند و برخی، به‌خصوص اتاق‌های مدیریت، ابعاد بزرگ‌تر و فضای رسمی‌تری دارند و در طراحی آن‌ها از سرامیک، بلوک شیشه ای و MDF استفاده شده است. در برخی اتاق‌های معمولی نیز کاغذدیواری‌هایی دیده شد که از نظر بصری تناسب مناسبی با رویکرد جدید موردنظر ندارند.

از نظر دکوراسیون نیز مواردی مانند **قدیمی و فرسوده بودن تعدادی از میزها و نبود هماهنگی بصری میان آن‌ها** و همچنین **محافظ‌های پشت صندلی‌ها برای جلوگیری از آسیب به دیوار که از نظر ظاهری قدیمی و نامناسب هستند**، از جمله مواردی هستند که در صورت اجرای پروژه جامع‌تر، می‌توانند مورد بازنگری قرار گیرند.

۲-۲ سامان‌دهی اولیه ساختمان مرکزی

پیشنهاد می‌شود پیش از اجرای آثار جدید، ابتدا فضای موجود از نظر بصری سامان‌دهی شود. در این مرحله، **تمام قاب‌ها و تصاویر موجود از روی دیوارها جمع‌آوری شوند** و پس از بررسی، تنها مواردی که به تشخیص مجموعه ارزش حفظ یا استفاده مجدد دارند، در صورت امکان در طراحی جدید لحاظ شوند.

بدیهی است تابلوهای مربوط به **ایمنی، آتش‌نشانی، HSE و سایر علائم الزامی و موردنیاز مجموعه** از این فرآیند مستثنی هستند و باید در جایگاه مناسب خود باقی بمانند.

پیشنهاد می‌شود رنگ دیوارها نیز به‌عنوان بخشی از طراحی کلی مورد بازنگری قرار گیرد. به جای انتخاب یک رنگ عمومی و آماده، امکان طراحی و ساخت **رنگ اختصاصی و دقیق بر اساس نمونه و تطبیق کامپیوتری** وجود دارد.

این روش پیش از این نیز در پروژه‌ای برای مجموعه بیمارستان‌های عرفان در بخش دکوراسیون و آثار هنری مورد استفاده قرار گرفته است. رنگ نهایی می‌تواند توسط تیم اجرایی پروژه آماده شود و اجرای رنگ‌آمیزی نیز بنا بر هماهنگی، توسط تیم اجرایی پروژه یا واحد تأسیسات و نگهداری مجموعه انجام گیرد.

به این ترتیب، ابتدا زمینه بصری ساختمان یکدست و آماده می‌شود و سپس آثار و عناصر گرافیکی جدید بر روی آن قرار می‌گیرند.

۳-۲ راهروهای ساختمان مرکزی؛ روایت واحد طبیعت

با توجه به طول، تعداد و میزان تردد راهروها، پیشنهاد می‌شود راهروهای ساختمان مرکزی دارای **یک مفهوم بصری واحد** باشند.

این مفهوم «طبیعت» است؛ اما نه به شکل استفاده تکراری از منظره‌های عمومی و شناخته‌شده.

محتوای تصویری راهروها می‌تواند شامل مجموعه‌ای از موارد زیر باشد:

- طبیعت کمتر دیده‌شده جنوب ایران و اطراف عسلویه
- تاریخچه نفت گاز ایران / تاریخچه احداث فاز ۱۲
- بافت‌های طبیعی و جزئیات محیط
- تصاویر نزدیک و ماکرو از طبیعت
- جهان زیر آب و تصاویر مرتبط با عمق
- فرم‌ها و ساختارهای طبیعی که در مقیاس بزرگ حالت انتزاعی و هنری پیدا می‌کنند
- عکاسی هنری از طبیعت
- تصاویری که در کنار یکدیگر یک روایت بصری ایجاد می‌کنند، نه مجموعه‌ای از تصاویر مستقل

در پروپوزال اولیه نیز برای راهروها استفاده از قاب‌های استاندارد و چیدمان‌های منظم پیشنهاد شده بود تا راهرو به جای اینکه صرفاً با تصویر پر شود، به یک مسیر تصویری پیوسته تبدیل شود .

بنابراین پیشنهاد می‌شود آثار در طول راهروها با یک **ریتم، فاصله و ارتفاع مشخص** نصب شوند و مجموعه از ابتدا تا انتهای مسیر، ارتباط تصویری خود را حفظ کند.

در نقاطی که دیوار ابعاد بزرگ‌تر یا شرایط مناسب‌تری دارد، می‌توان از چیدمان‌های خوشه‌ای، پانوراما یا ترکیب چند قاب استفاده کرد؛ اما این تنوع باید در چارچوب یک سیستم واحد باشد.

هدف این نیست که تمام دیوارهای راهرو پوشانده شوند؛ بلکه قاب‌ها باید **مسیر بسازند و نقاط تمرکز ایجاد کنند**.

۴-۲ اتاق‌های ساختمان مرکزی

برای اتاق‌های اداری معمولی، پیشنهاد می‌شود از همان زبان کلی طبیعت استفاده شود، اما با آزادی بیشتر نسبت به راهروها.

در این بخش می‌توان از:

- عکاسی هنری از طبیعت
- تصاویر انتزاعی برگرفته از طبیعت
- بافت‌ها و جزئیات طبیعی
- تصاویر آب و جهان زیر آب
- آثار هنری با مقیاس بزرگ‌تر

استفاده کرد.

به جای چندین تصویر پراکنده، **تعداد کمتر و آثار بزرگ‌تر و قوی‌تر** پیشنهاد می‌شود.

این موضوع به‌خصوص در اتاق‌های مدیریت و فضاهای رسمی اهمیت بیشتری دارد. همان‌طور که در پروپوزال نیز پیشنهاد شده، برای دفاتر مدیریت به جای چند قاب کوچک، استفاده از یک اثر اصلی با مقیاس بزرگ‌تر می‌تواند آرامش، وقار و تمرکز به فضا را حفظ کند .

در نتیجه، اتاق‌های مدیریت، جلسات و فضاهای رسمی باید نسبت به راهروها **آرام‌تر، خلوت‌تر و دارای آثار شاخص‌تر** باشند.

۲-۵ نور و شرایط نصب

با توجه به تفاوت شرایط نور طبیعی و مصنوعی در قسمت‌های مختلف ساختمان، جانمایی آثار باید پس از بررسی دقیق هر دیوار انجام شود.

در نقاطی که نور مصنوعی ضعیف است، در صورت نیاز باید امکان تقویت یا اصلاح نورپردازی نیز بررسی شود تا آثار پس از اجرا کیفیت بصری مناسبی داشته باشند.

همچنین در انتخاب قاب، چاپ و متریال نهایی باید شرایط اقلیمی منطقه و دوام اجرای کار در نظر گرفته شود. در پروپوزال اولیه نیز بر انتخاب متریال، چاپ و شاسی متناسب با شرایط اقلیمی منطقه و اجرای پایدار تأکید شده است.

۳. ساختمان غذاخوری

ساختمان غذاخوری نیز ساختمانی یک‌طبقه با فرم کلی تقریباً مربع‌شکل است و برخلاف ساختمان مرکزی، مسیرهای طولانی و راهروهای ممتد ندارد.

در ورودی ساختمان یک فضای کوچک حدوداً یک در یک متر به شکل فضای واسط میان دو در وجود دارد که با هدف کنترل تبادل هوا و کاهش اتلاف انرژی سیستم سرمایش طراحی شده است.

فضای داخلی غذاخوری دارای پنجره‌هایی با ابعاد متوسط و پرده‌های زرشکی است. در مرکز ساختمان نیز یک حیاط یا فضای باز مربع‌شکل قرار گرفته که در آن پرندگان نگهداری می‌شوند و میزهای غذاخوری در اطراف آن قرار دارند.

با توجه به ماهیت این ساختمان، میزان استفاده و حضور افراد در آن زیاد است و فضای غذاخوری نسبت به ساختمان اداری، تجربه‌ای متفاوت و صمیمی‌تر دارد.

به همین دلیل پیشنهاد می‌شود غذاخوری از نظر محتوای تصویری، **هویت مستقل خود را داشته باشد**؛ اما همچنان از نظر قاب، متریال، ارتفاع و قواعد اجرایی با ساختمان مرکزی ارتباط داشته باشد.

۱-۳ مفهوم پیشنهادی غذاخوری؛ طبیعت، زندگی و فرهنگ غذا

برای غذاخوری پیشنهاد می‌شود مفهوم اصلی بر سه محور **«طبیعت، زندگی و فرهنگ غذا»** شکل بگیرد.

حضور پرندگان و فضای سبز موجود در بخش مرکزی ساختمان، خود یک عنصر طبیعی در فضا ایجاد کرده است و می‌توان محتوای تصویری را در ارتباط با همین ویژگی شکل داد.

محتوای پیشنهادی می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- پرندگان و طبیعت
- گیاهان و جزئیات طبیعی
- مناظر و عناصر طبیعی
- غذاهای سنتی و محلی ایران
- غذاهای مناطق مختلف ایران
- غذاهای فرهنگ‌ها و کشورهای مختلف
- مواد اولیه و ترکیبات غذایی
- ادویه‌ها و بافت مواد غذایی
- فرهنگ سفره و میز غذا
- تصاویر هنری و جذاب مرتبط با غذا و زندگی

در این ساختمان می‌توان نسبت به ساختمان مرکزی از تصاویر **زنده‌تر، گرم‌تر و متنوع‌تر از نظر رنگ** استفاده کرد؛ با این حال، به دلیل تعدد میزها، پرده‌ها، حیاط مرکزی و رفت‌وآمد زیاد، نباید تعداد آثار یا تنوع رنگی به حدی برسد که فضا شلوغ شود.

بنابراین در غذاخوری نیز انتخاب آثار باید کنترل‌شده و بر اساس نقاط مناسب دیوار انجام شود؛ نه اینکه تمام دیوارها با تصویر پوشانده شوند.

٤. ساختمانCCR

٤-۱ وضعیت موجود

ساختمان CCR یک ساختمان یک‌طبقه با ساختاری تقریباً مربعی و دارای دو راهرو است. در فضای داخلی، کمدهای دیواری و تجهیزات کنترلی متعددی وجود دارد و با توجه به نوع فعالیت، به نظر می‌رسد کارکنان این بخش به‌صورت مستمر و شبانه‌روزی در این فضا حضور دارند. با این حال، دیوارهای خالی و نبود عناصر بصری مناسب، فضای داخلی را یکنواخت و بسته کرده است.

٤-۲ نور و کیفیت فضای داخلی

این ساختمان به دلیل ماهیت امنیتی، از نور طبیعی برخوردار نیست و نور مصنوعی آن نیز مانند سایر فضاهای بررسی‌شده محدود است. در نتیجه، با توجه به حضور طولانی‌مدت کارکنان، لازم است طراحی داخلی و عناصر بصری به ایجاد حس بهتر و زنده‌تر در محیط کمک کنند.

٤-۳ پیشنهاد هویت بصری

برای ایجاد حس طبیعت و زندگی در این فضای بسته، پیشنهاد می‌شود از گرین‌وال، عناصر طبیعی، تابلوهای مرتبط با طبیعت و آثار عکاسی استفاده شود. انتخاب و جانمایی این آثار باید به‌گونه‌ای باشد که فضای CCR را از یک محیط صرفاً کنترلی و صنعتی خارج کرده و حس آرامش و انرژی بیشتری به محیط کار بدهد.

۴-۴ طراحی داخلی و یکپارچه‌سازی تجهیزات

یکی دیگر از موارد قابل توجه، عدم یکپارچگی ظاهری کمدها و پارتیشن‌های موجود است. در صورت تمایل کارفرما، پیشنهاد می‌شود تیم طراحی داخلی مجموعه نیز از این ساختمان بازدید کرده و امکان طراحی و اجرای یکپارچه کمدها، لاکرها و پارتیشن‌ها را بررسی کند. این اقدام می‌تواند در کنار طراحی هویت بصری، نظم و کیفیت کلی فضای داخلی را نیز ارتقا دهد.

۵. تابلوهای اعلانات و هویت محیطی ساختمان‌ها

یکی از نکات مهمی که در بررسی مجموعه به چشم می‌آید، **نبود یک سیستم مناسب و یکپارچه برای تابلوهای اعلانات و شناسایی ساختمان‌ها و فضاها** است.

به نظر می‌رسد این بخش می‌تواند در کنار طراحی آثار تصویری، به عنوان بخشی از پروژه هویت بصری مجموعه مورد توجه قرار گیرد.

پیشنهاد می‌شود یک سیستم یکپارچه برای موارد زیر طراحی و اجرا شود:

- تابلوهای شناسایی ساختمان‌ها
- تابلوهای اعلانات
- تابلو و پلاک شناسایی اتاق‌ها
- شماره‌گذاری و نام‌گذاری فضاها
- علائم راهنمای مسیر و Wayfinding
- عناصر گرافیکی محیطی
- هماهنگی بصری علائم ضروری و عملیاتی با سیستم جدید

طراحی، تولید و نصب این عناصر نیز می‌تواند توسط تیم پروژه انجام شود.

این بخش اهمیت دارد، زیرا در نهایت پروژه را از یک پروژه صرفاً مربوط به **نصب تابلو و عکس روی دیوار** خارج کرده و به یک پروژه کامل‌تر در زمینه **هویت بصری و گرافیک محیطی** تبدیل می‌کند.

۶. دکوراسیون و عناصر موجود

علاوه بر دیوارها و آثار تصویری، برخی عناصر موجود در فضا نیز در کیفیت کلی محیط تأثیرگذار هستند.

از جمله موارد قابل توجه در ساختمان مرکزی:

- قدیمی و فرسوده بودن برخی میزها
- نبود هماهنگی بصری میان میزها و سایر عناصر
- ظاهر نامناسب محافظ‌های پشت صندلی‌ها
- برخی کاغذدیواری‌های نامتناسب در اتاق‌های معمولی

پیشنهاد می‌شود این موارد در صورت تصمیم مجموعه برای اجرای یک پروژه جامع‌تر، در مراحل بعدی بررسی و برای آن‌ها نیز راهکار طراحی ارائه شود.

با این حال، اولویت نخست می‌تواند **سامان‌دهی دیوارها، رنگ، آثار تصویری، نور، تابلوهای اعلانات و سیستم علائم محیطی** باشد تا تغییر اصلی در هویت بصری فضا ایجاد شود.

۷. جمع‌بندی و مسیر پیشنهادی ادامه کار

بر اساس بررسی انجام‌شده، هدف اصلی این پروژه **بهبود کیفیت فضا، ایجاد هویت بصری منسجم و ارتقای تجربه حضور کارکنان و مراجعان در مجموعه** است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود پروژه به‌عنوان یک مجموعه یکپارچه از طراحی و اجرای هویت بصری و گرافیک محیطی دیده شود و نه صرفاً انتخاب و نصب چند تابلو.

در کنار طراحی قاب‌ها و آثار تصویری، **سیستم تابلوهای محیطی و راهنمای مجموعه نیز نیاز به بررسی و بازطراحی دارد** .در شرایط فعلی، برای فردی که برای اولین‌بار وارد مجموعه می‌شود، پیدا کردن ساختمان‌ها به‌سادگی امکان‌پذیر نیست؛ مسیرها و خیابان‌های مجموعه فاقد راهنمای کافی هستند و مشخص نیست هر ساختمان در چه سمتی قرار دارد. همچنین روی برخی ساختمان‌ها تابلو یا نشانه مشخصی برای معرفی **نام و کاربری ساختمان** وجود ندارد.

بنابراین پیشنهاد می‌شود در ادامه پروژه، طراحی یک **سیستم یکپارچه علائم و راهنمای محیطی** شامل تابلوهای ورودی و معرفی ساختمان‌ها، تابلوهای مسیر و راهنمای خیابان‌های مجموعه، علائم جهت‌یابی و تابلوهای معرفی فضاها نیز بررسی و طراحی شود.

برای اجرای بهتر پروژه و امکان مدیریت مرحله‌ای هزینه و زمان، **پروژه قاب‌ها می‌توانند در سه پارت اجرایی** انجام شود؛ به این صورت که هر پارت به یکی از سه ساختمان **مرکزی، غذاخوری و CCR** اختصاص داشته باشد و طراحی، انتخاب آثار، قاب‌بندی، جانمایی و اجرای همان ساختمان به‌صورت کامل انجام شود.

همچنین در صورت تمایل کارفرما برای بهبود و یکپارچه‌سازی بیشتر مجموعه، **پروژه دکوراسیون داخلی می‌تواند در چهار مرحله** تعریف و اجرا شود. این بخش می‌تواند شامل بررسی و اصلاح رنگ و متریال، هویت دکوراسیون داخلی، طراحی و هماهنگ‌سازی میزها، کمدها، لاکرها، پارتیشن‌ها و سایر عناصر موجود در فضا باشد.

در صورت تمایل به اجرای بخش دکوراسیون داخلی، **برگزاری یک جلسه مشترک با تیم فنی مجموعه و تیم طراحی داخلی نهنگ پیش از شروع این بخش الزامی است** تا شرایط اجرایی، نیازهای فنی، محدودیت‌های موجود و امکان تغییر یا بهبود عناصر داخلی به‌صورت دقیق بررسی شود.

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۶/۲۴

شماره: NS-RPT-۱۴۰۵۰۰۳

پیوست: دارد

-در ادامه این گزارش، **طرح‌ها و رفرنس‌های پیشنهادی قاب‌ها برای فضاهای مختلف** ارائه خواهد شد تا مسیر بصری و ایده اولیه اجرای هر بخش مشخص باشد. این طرح‌ها مبنای اولیه تصمیم‌گیری هستند و پس از تأیید، طراحی نهایی بر اساس ابعاد واقعی، شرایط نصب، نور، زاویه دید و کاربری هر فضا انجام خواهد شد.

با تشکر از توجه شما

محمدرضا محمدپور | استودیو نهنگ

www.nahangstudio.ir | 0991 96 733 91